

Projektbeskrivelse

Dansk public service og journalistikkens betingelser: Udviklinger, dilemmaer, visioner

Center for Journalistiske Universitetsuddannelser (CJU) v. Aarhus Universitet, og Danmarks Journalisthøjskole. Koordinator: lektor Per Mouritsen, CJU

1. Problemstilling og hovedspørgsmål

Hvordan eller **i hvilket omfang** lever DRs og TV2s nyheds- og aktualitetsudsendelser op til radio- og fjernsynslovens public service-bestemmelser og deres bagvedliggende idealer? Hvad er idealets betydning – og hvordan tolkes det af forskellige aktører, herunder ikke mindst journalister? **Hvorfor** er der uoverensstemmelse mellem ideal og virkelighed – og hvorfor må forestillingen om et entydigt ’regulativt’ ideal kvalificeres og specificeres før journalistik i en public service institution kan integrere idealet? **Hvorhen** går public service institutionen i en dansk politisk og kulturel offentlighed under forandring – og hvilke dilemmaer og valgmuligheder står institutioner og beslutningstagere overfor i denne situation, når spændinger i og uenigheder om public service tages alvorligt?

Dette projekt omfatter en række snævert integrerede delprojekter med deltagelse fra Danmarks Journalisthøjskole, de journalistiske analysecentre CFJE og DICAR, samt Aarhus Universitets humanistiske og samfundsvidenskabelige fakulteter, koordineret i det nydannede *Center for Journalistiske Universitetsuddannelser* ved Aarhus Universitet (CJU). Projektet belyser projektopslagets to første temaer (’alsidighed, saglighed og upartiskhed i DR’s og TV 2’s nyheds- og aktualitetsudsendelser, herunder analyse af de redaktionelle miljøer og kulturer’ samt ’den journalistiske kvalitet, herunder journalisternes mulighed for at levere det bedst mulige arbejde’ (dog ikke aspekter om ’sprogets udvikling’).

Et tematisk separat, men organisatorisk integreret delprojekt – varetaget af afdelingsforstander Oluf Jørgensen, DJH – retter sig mod temaet ’klageadgang for seere og lyttere over programvirksomheden’. Endelig foreslås et Ph.d.-projekt opslået. I forhold til opslaget leveres en ganske bred projektpakke, jf. de tre HV-spørgsmål ovenfor:

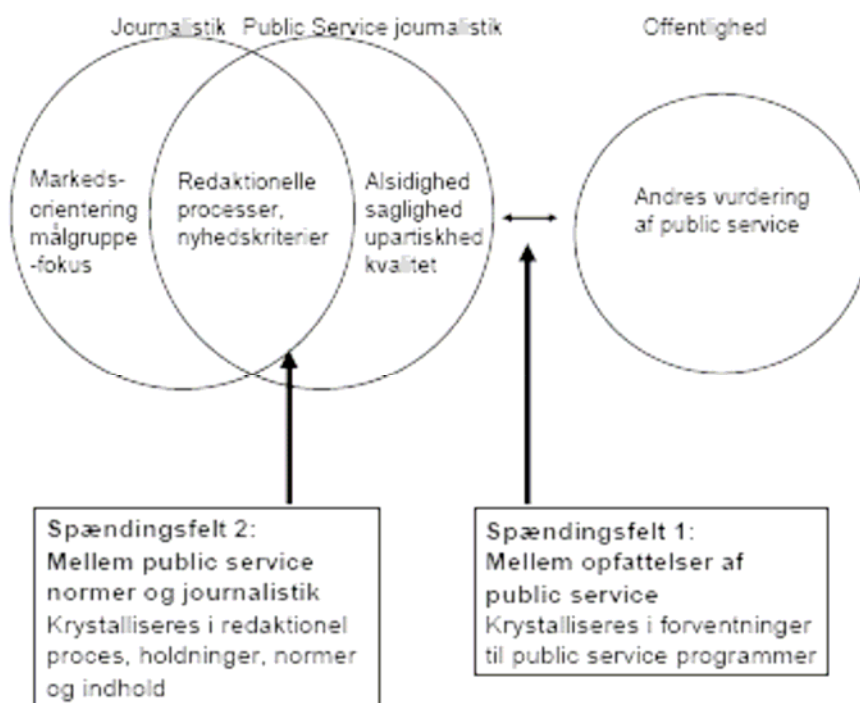
Ad. **’Hvordan’ (I):** (Ia) *En begrebslig og metodisk afklaring* af hvad public service begreberne alsidighed, saglighed, upartiskhed og journalistisk kvalitet betyder (for forskellige aktører og på forskellige tidspunkter), og hvad begreberne *kan* betyde, når de skal bruges som metodisk målestok for empiriske analyser. (Ib) *En serie empiriske undersøgelser og indholdsbeskrivelser* af udvalgte programtyper (emner) og udsendelsesperioder, ud fra operationaliseringer af public service dimensionerne alsidighed, saglighed og upartiskhed, samt i forhold til standarder for journalistisk kvalitet. (Ic) *Empiriske undersøgelser af journalistisk kvalitet* i forbindelse med journalistiske *arbejdsprocesser og redaktionelle kulturer*. (Id) *Holdningsundersøgelser og receptionsanalyser*, herunder receptionsanalyser af konkrete programmer/perioder, med henblik på afdækning af forskellige gruppers opfattelser af public service idealer, såvel som af det omfang forskellige medier lever op til dem.

Ad. **’Hvorfor’ (II):** (IIa) *Empiriske undersøgelser af effekten af journalistiske arbejdsgange, idealer og redaktionskulturer på udsendelsers indhold og form* i forhold til public service idealet. (IIb) *Teoretisk og konceptuelt informerede undersøgelser*, i forhold til konkrete programmer, *af iboende spændinger, konflikter og inkonsistenser* i

selve public service-idealet og dets offentlige reception, og i forholdet mellem dette ideal og journalistikkens selvforståelse og arbejdsbetingelser.

Ad **'Hvorhen' (III): (IIIa) En offentlighedsteoretisk diskussion** af betingelser for public service broadcasting i en nationalstat som Danmark, og af hvad selve idealet meningsfuldt kan betyde, i lyset af en række velkendte kontekstvariable for den samfundsmæssige medieudvikling (økonomiske, strukturelle, kulturelle osv.), med henblik på (IIIb) *en identifikation og diskussion af en serie dilemmaer* for public service-udviklingen i Danmark.

Figur 1:

Projektets empiriske, teoretiske og konceptuelle analyser har som fælles ambition at sammenholde det i forvejen modsætningsfyldte ideal om public service med et fokus på *journalistikkens* selvforståelser, metoder, idealer, arbejdsprocesser og produktionsformer. Projektet undersøger såvel public service begrebets mulige og aktuelle betydninger (som begreber og holdninger i forskellige grupper og i offentligheden) som 'afstanden' mellem disse betydninger og journalistiske public service produkters form og indhold. Projektet vil anviser veje mod udvikling af public service-udsendelser der i højere grad lever op til legitime forventninger fra offentligheden i et demokratisk samfund.

Men formålet er ikke at uddele 'public service karakterer' i lyset af et ekstremt diffust ideal. Vurderingen af om TV og radio lever op til public service forpligtelserne i en indholdsmæssig forstand er en vigtig demokratisk opgave, som også forskningen må bidrage til at muliggøre, men for at kunne gøre det må samme forskning – og dette projekt – tage sit udgangspunkt, jf. projektopslaget side 2, i en flerhed af grupper, 'borgeres, myndigheders, politikeres, forskeres og andres vurderinger' af hvad public service betyder og indebærer. I projektet diskuteres hvad public service radio og TV realistisk set *kan* betyde i lyset af journalistiske betingelser, baseret på empiriske undersøgelser og teoretisk-konceptuelle overvejelser. Den overordnede problemstilling for projektet rummes dermed i følgende tre teser, der søges udfoldet, begrundet og diskuteret (se figur 1):

- (a) public service begrebet er i sig selv spændingsfyldt, men står derudover i et spændingsforhold til journalistikken**
- (b) spændingsforholdet giver sig udslag i produkternes form og indhold og i modtagernes forventninger til public service journalistikken**
- (c) journalistikkens arbejdsbetingelser, produktionsformer og praksis i rammerne af public service reguleringer og forventninger skaber en række dilemmaer. Disses blottægning og diskussion viser frem til potentielle forandringer**

2. Projektet i forhold til eksisterende public service-forskning

Projektets vinkling i retning af indhold og journalistiske betingelser for public service udtrykker et bevidst fokus på praksisformer, institutionel kultur og i det hele taget mikro-niveauer for forklaring. Tidligere dansk og nordisk (se bl.a. Hultén 1996) forskning i public service har bl.a. beskæftiget sig med komparative, kvantitative optællinger af programtyper og analyser af sendefladeudviklinger og institutionernes stigende målgruppefokusering (fx flere artikler i Wilhelm 1998); med ændrede politiske og institutionelle opfattelser af public service regulering, 'public service-regnsskab' og med *politikken* herom (Svendsen 2005, Søndergaard 2005); med institutionernes (specielt DR's) ændrede officielle programpolitik (fx Søndergaard 1992); med strukturelle ændringer fra statslige, nationale monopoler, til transnational, de-reguleret, kommerciel broadcasting og med samspillet mellem mediefragmentering og samfundets kulturelle og identitetsmæssige segmentering (og behovet for at afbalancere sidstnævnte) (fx Scannell 1989, Brunberg 1999, Collins 1999, Mortensen 2004); med public service-idealets relevans for andre typer af programmer end nyheds- og aktualitetsudsendelser, fx nye typer underholdning¹ og med konsekvenserne af den eksplosive udvikling af internetbaserede medier og mediekonvergens (Søndergaard 2003; Mortensen 2005)². Lidt forenklet har denne forskning fortalt os om (a) de *strukturelle – økonomiske, teknologiske, sociologiske – årsager* til at også dansk public service må forventes at bevæge sig i en bestemt retning; (b) de *forskellige opfattelser af hvordan medierne, især DR skal reagere på denne (uundgåelige) udvikling*, og endelig (c) *hvilken overordnet udvikling i programsammensætning og -politik dette rent faktisk har givet anledning til*. Denne forsknings primært strukturelle perspektiv leverer kontekstvariabler for nærværende projekts empiriske analyser, offentlighedsteoretiske diskussioner og diagnoser af dilemmaer. **Men den siger kun lidt om det der er vort fokus:** Kun få studier har beskæftiget sig med konkrete programmer/programtypers indhold, eller med konkret journalistisk praksis, i forhold til public service³ på måder der tager både idealets begrebsindhold, uenigheden herom, og vilkårene for journalistisk virksomhed lige alvorligt. Public service-forskningen har stort set ikke beskæftiget sig med det der kan *varierte* (og dermed principielt ændres) indenfor de ofte analyserede strukturelle udviklinger, hvis styrke ikke betvivles: med *forskellige* programtypers

form, indhold og vanskeligheder, med de kulturer, institutioner og professionspraksisser der bestemmer denne form og dette indhold, og med forestillinger om public service-idealets komponenter, eller hvad der af forskellige grupper anses for godt/ mindre godt TV og radio i offentlighedens tjeneste – herunder både forestillinger blandt producenter og forbrugere af public service, og blandt politikere og fageksperter. Dette projekt vil søge, empirisk, teoretisk og metodisk, at kvalificere vore forestillinger om afstanden mellem ideal og realitet i danske public service-programmer, og i deres redaktionelle og produktionsmæssige tilblivelse, at gøre det i forhold til en reflekteret forestilling om idealets mulige betydninger, at sammenholde idealet med journalistikkens *ethos*, arbejdsbetingelser og nyhedskriterier og med en bredere offentligheds opfattelser af public service. Endelig vil resultaterne indføres i en diskussion om public service-mediers fremtidige funktion i forhold til en politisk-kulturel, national offentlighed. Projektet vil gøre dette i forhold til områder som særligt eksemplificerer public service TV og radios udfordringer – om (1) indvandring/integration, (2) EU og (3) strukturreform – idet det samtidig anlægges komparative perspektiver i forhold til udlandet, situationen tidligere, og mellem forskellige typer sagområder. Alle delprojekter tager udgangspunkt i de to i problemstillingen nævnte konstitutive spændinger, dels i selve public service-idealet og i offentlighedens opfattelse af dets betydning, og dels mellem dette ideal og journalistikken i et public service medie. Begge spændinger accentueres af public service-ideens udvikling i efterkrigstiden fra regulering af knappe frekvensressourcer, over oplysning og kulturformidling i en demokratisk offentligheds interesse, til pragmatisk kompensation for det kommercielle markedes publikumsfragmentering og manglende alsidighed, bredde og kvalitet – og måske til dels tilbage igen (Søndergaard 1995). Spændingerne øges også af den fortsatte ændring af mediestrukturen fra få nationalt regulerede monopoler til et dereguleret marked med multiple operatører hvor public service udgør undtagelsen. Projektet vil afspejle denne historiske udvikling og vil bygge på, men også opdatere og videreudvikle, den store bølge af public service-forskning i 90'erne.

3. Projektets seks faser

Projektet rummer seks i praksis (alene på grund af tidsrammen) overlappende og gensidigt henvisende faser (fig.2), hvortil knytter sig de enkelte delprojekter. Som det vil fremgå af delprojektbeskrivelserne i bilag 2, er nogle af dem i virkeligheden lidt mere overlappende i forhold til de seks faser end illustreret i figuren. Faserne kan også ses som aspekter eller grundlæggende byggeklodser der tilsammen udgør projektet.

1. fase: Specifikation og diskussion af projektets problemstilling, fokus, nøglevariable og konstitutive spændinger, samt forholdet mellem delprojekter

Hele projektgruppen vil i en indledende fase, ifm. første præsentation af delprojekter, lave en nærmere indkredsning af hele projektets problemstilling om forholdet mellem public service idealer og journalistisk praksis, med indledende fokus på projektets antagelse af to konstitutive spændinger (jf. fase 2 og fase 4)

2. fase: Begrebshistorisk afdækning, teoretisk-konceptuel diskussion og operationalisering af public service idealets betydning og dimensioner

I anden fase afdækkes, kortlægges og analyseres indholdet og herunder *den konstitutive spænding i selve public service-idealet*. Der viser sig at være flere modsatrettede hensyn i ideen om udsendelser i almenhedens interesse, og konflikterne afspejles i nøglebegreberne alsidighed, saglighed, upartiskhed og kvalitet og deres skiftende operative indhold. Blandt de vigtigste spændinger i public service idealet diskuteres:

- Spændingen mellem hensynet til saglighed (vidensbaseret, objektivitet, kritisk dybde) og upartiskhed – ofte operativt forstået som 'delen sol og vind lige'
- Spændingen mellem 'public' som det der er i almenhedens og befolkningens interesse at blive orienteret om, det publikum ellers ikke ville blive orienteret om (i kommercielle medier), og det der rent faktisk efterspørger orientering om
- Spændingen mellem alsidighed og pluralisme som et spørgsmål om indhold eller et spørgsmål om aftagergrupper;
- Spændingen mellem alsidighed og pluralisme overfor journalistikkens orientering mod konflikt frem for konsensus, mod sensation frem for normalitet
- Spændingen 'alsidighed og pluralisme' versus kravet om afspejling af det særligt (dansk) nationale – kulturelt, sprogligt og emnemæssigt
- Spændingen mellem kvalitet (som viden og indsigt) overfor kontekstløse beskrivelser. Projektet vil (se Søndergaard 1995) afklare betydninger, herunder *aktuelt relevante betydninger* af public service, men disse betydninger vil desuden – i en kollektiv metodisk diskussion mellem projektets deltagere –
- blive oversat til en kritisk, men operationaliserbar målestok for de øvrige empiriske undersøgelser i projektet, således at denne fase bliver en helt afgørende forudsætning for de næste faser. *Det er grundlæggende uklart hvordan man måler public service alsidighed, saglighed, upartiskhed og kvalitet – eller bare bruger disse begreber nogenlunde stringent i forhold til et materiale.* Men derudover er formålet:
 - at lade uenigheden blandt forskellige (politiske, offentlige) aktører være en del af undersøgelsesobjektet, herunder i forbindelse med 5. fases undersøgelser af opfattelser af public service-idealet blandt forskellige grupper
 - og endelig at lade den komparative, historiske undersøgelse af idealets skiftende og omstridte betydning informere en mere overordnet (herunder sociologisk og politisk-teoretisk) diskussion af offentlighed og public service - konkret som en overvejelse af forskellige forståelser af 'offentlig' i public service med relevans for en lille, globaliseret, i stigende grad kulturelt pluralistisk, nationalstat (jf. også fase 6).

3. fase: Indholdsundersøgelser og sammenligning af public service udsendelser om EU, Integration, strukturreform

I denne fase laves en serie analyser af public service-programmers indhold og form under anvendelse af fælles begreber og operationaliseringer fra anden fase, med parallelle undersøgelsesdesigns og komplementære komparationsstrategier. Analyserne omfatter områderne indvandring og integrationsstof, EU/Europa-stof og strukturreformen der udgør politisk kontroversielle, sagligt vigtige, og i offentligheden kritiserede *hard cases*, med hver deres udfordringer i et public service-perspektiv. Formålet er ikke firkantet at afdække om public service-idealet realiseres på disse områder, men at iagttage spændinger, tendenser, og *frames*, der præger oversættelsen af public service-idealer til programindhold, herunder forskelle og ligheder på tværs af og indenfor områderne. De tematiske indholdsanalyser suppleres med en reputationsbaseret undersøgelse, med inddragelse af fageksperter, kombineret med journalistinterviews, der undersøger konfliktende forestillinger om udvalgte programmets journalistiske kvalitet. Tilsammen genererer disse projekter en række eksempler på typiske problemstillinger, vanskeligheder og dilemmaer omkring public-service udsendelsers form og indhold. Disse vil søges belyst og forklaret i undersøgelsen af journalistisk kultur og redaktionelle produktionsprocesser (4. fase), og som samtidig er konkrete eksempler på generelle spændinger og

modsatninger i selve public service idealet (2. fase), og årsager til forskellige gruppers holdninger til det (5. fase).

4. fase: Journalistiske kulturer og redaktionelle produktionsprocesser

Denne fase rummer en række delprojekter, der med forskellige metoder (interviews, deltagerobservation, antropologiske feltstudier, journalistiske praksisanalyser, indholdsanalyser) søger at spore baggrunden for de enkelte historier, ved at afdække redaktionelle kulturer, institutionelle arbejdsgange, organisationsformer og magtrelationer, professionsidealer, faglige standarder og journalistiske kriterier, og de produktionsmodeller, der ligger bag ved de observerede journalistiske produkter. På den ene side vil fasens undersøgelse af konkrete historiers tilblivelse muliggøre et (selv)kritisk *best practice*-perspektiv på public service-produktion. På den anden side er det en indgang til en undersøgelse og diskussion af *den (anden) konstitutive spænding, mellem public service-idealet og journalistikkens egen selvforståelse*. Journalisters omtale af BBI-historier (Boring But Important) afspejler et dilemma. Hvordan tilstræbe en saglig og upartisk belysning af en kompliceret sag, og samtidig adlyde nyhedskriteriernes betoning af konflikt, personificering, tilspidsning og forenklede beskrivelser og forklaringer - når sidstnævnte kriterier *netop også* er betingende for at historier bliver mest muligt 'public': at de ses, høres og har gennemslagskraft? Under hvilke omstændigheder harmonerer journalistisk praksis med public service, og hvornår er det modsatte tilfældet? Udgangspunktet er at den nævnte spænding nok er et vilkår, men også at der rent faktisk *kan og bliver* produceret udsendelser, der for journalisterne selv antages at leve op til forestillinger om public service og at alle involverede parter er enige om at ikke mindst nyheds- og aktualitetsstof *skal* vedblive at leve op til disse krav.

5. fase: Holdninger til og reception af public service: Survey, fokusgrupper

En vigtig del af projektet er at undersøge holdninger til og opfattelser af public service TV og radio (uanset om dette begreb er kendt for respondenten). Denne fase vil både rumme undersøgelser af holdninger i den almindelige befolkning, blandt politikere, kilder og faglige eksperter, og ikke mindst blandt journalister. Det er her særligt interessant at finde ud af i hvilket omfang og på hvilke områder der er uenighed om det ideal der overhovedet skal tilstræbes (på bestemte områder), og om hvorvidt respondenterne mener journalistiske produkter lever op til idealet. En survey-undersøgelse vil her blive kombineret med en serie fokusgruppeinterviews med bestemte grupper, herunder fokusgruppeinterviews (og eventuelt andre receptionsanalyser) der kobles til bestemte programmer eller perioder.

6. fase: Forklaringer og konklusioner; offentlighedsteoretiske og samfundsmæssige perspektiver og scenarier; demokratiske dilemmaer – og igangsættelsen af en praksisorienteret diskussion

I en afsluttende fase samles de enkelte delprojekters forklaringslementer med henblik på et sæt af *samlende* konklusioner om forholdet mellem public service idealer og journalistikkens betingelser, der diskuteres på et fælles arbejdsseminar i projektgruppen i forhold til problemstillingen. Konklusionerne vil både have karakter af generaliseringer på den empiriske kortlægning af holdninger, praksisforløb, og programindhold; af specificering af mekanismer i sammenhængen mellem journalistiske institutioner, kulturer og praksiser og på den anden side programindhold og -form, herunder specificering i forhold til komparationer mellem kanaler, over tid, mellem lande, samt mellem forskellige typer af sagdækning; og endelig en serie generaliseringer om de konflikter og dilemmaer der skyldes uenighed, inkonsistens og uklarhed i betydningen af public service-idealet og dets dimensioner. I denne fase vil en bredere undergruppe af forskere endvidere søge at indsætte disse konklusioner i en lidt bredere *offentlighedsteoretisk og demokratisk diskussion*, der dels vender tilbage til de indledende diskussioner af betydningen af

'offentlig' i public service, dels inddrager den meget større diskussion – som projektet bevidst ikke rummer særlige delprojekter om – om de rammer der sættes af den samfundsmæssige og mediestrukturelle udvikling for dansk public service radio og TV. Ambitionen er at formulere en række scenarier, perspektiver og dilemmaer, således som de rejser sig for politiske beslutningstagere, for branchen og for de berørte public service institutioner, idet der til stadighed fokuseres på projektets mikroperspektiv (redaktionelle kulturer, holdninger osv.) og på styringsmuligheder og strategiske valg i forhold til dette niveau. I forlængelse heraf vil projektgruppen endvidere – med inddragelse af en række institutioner, bl.a. DJH, CFJE og CJU, og ved hjælp af en række offentlige rapporter, seminarer, avisartikler samt en integreret uddannelsesindsats – igangsætte en udbredelse og diskussion af projektets konklusioner, både i forhold til en bredere offentlighed, i forhold til beslutningstagere og ikke mindst i forhold til mediebranchen og (kommende) public service-journalister. I forbindelse hermed vil der blive udviklet en model for undersøgelse af og udvikling af public service-kompetencer. Projektet har særdeles gode forudsætninger for succes på dette punkt i kraft af især CFJE's og DJH's omfattende netværk, brancheforbindelser, (efter)uddannelsesprogrammer og erfaring med udadvendte aktiviteter.

4. Bemærkninger om projektets metoder og teoretiske udgangspunkt

Projektets enkelte delprojekter vil anvende en række forskellige metodiske tilgange og Analyse-strategier fra de samfundsvidenskabelige discipliner, kulturstudier, medievidenskab og journalistikforskning, angivet i forhold til de enkelte projekter, der afspejler projektets bevidst tværvidevidenskabelige og tværinstitutionelle sammensætning, med deltagelse fra samfundsvidenskabelige (Statskundskab) såvel som humanistiske (Medievidenskab og Europæiske Kulturstudier) miljøer, forskning ved såvel AU som DJH, og inddragelse i større eller mindre grad af en række lærere og analysepersoner fra DICAR, DJH og CFJE, med kombinationer af journalistfaglig baggrund og bred erfaring med udredninger og udviklingsarbejder i forhold til journalistik og medier. Ikke mindst i kraft af den sidste gruppe af deltagere og deres institutioner vil projektet kunne råde over netværksressourcer i forhold til de redaktionelle miljøer der skal studeres. Helt overordnet er der dog en række fælles antagelser og betoning i projektet. *For det første* anlægges en systematisk konceptuel eller 'blød' socialkonstruktivistisk vinkel (Searle 1995, Connolly 1993), hvor betydninger (og betydningskonflikter) i det undersøgte fænomen både tages alvorligt i forbindelse med operationalisering og som selvstændigt analyseobjekt. *For det andet* er delprojekterne fælles om en fokus på mikrosociologiske (institutionelle, praksisrelaterede) forklaringstyper og (især) analysestrategier. Pointen er ikke at strukturelle forhold – herunder markedsmæssige, mediestrukturelle, samfundsmæssige – er uden betydning, men at den strategiske forskningsinteresse, også fx i forbindelse med kulturforklaringer, institutionel analyse og diskursanalyser, er på det variable, skiftende og lokale. *For det tredje* indebærer de enkelte delprojekter (og dele af delprojekter) forskellige typer af komparativt perspektiv, idet det tilstræbes at disse typer komplementerer hinanden: komparation mellem lande (især DK-Storbritanien), mellem stationer (især DR-TV2), mellem TV og radio, mellem forskellige typer af sagområder med hver deres særlige karakteristika og udfordringer, og mellem før (i monopolmediernes tid) og nu. Delprojekterne vil herudover anvende en vifte af metoder (altid mere end én enkelt pr. delprojekt), der kombinerer kvantitative (surveys, kvantitativ indholdsanalyse, seer/lyttermålinger) og kvalitative tilgange (praksisundersøgelser, antropologisk observation, diskurs- og begrebshistorisk analyse, ustrukturerede og semistrukturerede interviews, fokusgrupper, reputationsundersøgelser). For nogle dele af projektet vil det være muligt at etablere en laboratoriesituation hvor forskellige metoder og perspektiver (indholdsanalyser, observation, interviews, fokusgrupper, seermålinger) anvendes indenfor en givet *real time* periode.

5. Projektledelse, organisation og projektforsløb

Projektet administreres og koordineres i regi af Center for Journalistiske Universitetsuddannelser (CJU) ved AU. Centret har som én af sine opgaver at fremme tværfaglig forskning i journalistik i samarbejde mellem DJH og henholdsvis det samfundsvidenskabelige og det humanistiske fakultet ved AU.

Projektet ledes med økonomisk projektansvar af lektor i statskundskab, PhD og leder af CJU, Per Mouritsen. PM har omfattende projekterfaring med eksternt finansierede politologiske og tværvideenskabelige projekter, herunder med projektledelse. PM trækker på en ledelsesgruppe med omfattende journalistisk og medievidenskabelig forskningserfaring, der samtidig repræsenterer de vigtigste deltagende institutioner, bestående af Hans-Henrik Holm (DJH), Jørgen Bang (IMV), og Jørn Loftager (IFSK). Alle deltagende forskere indgår i en projektgruppe, der vil føre løbende faglige og organisatoriske drøftelser. CJU koordinerer en række projektmøder og forskningsseminarer hvor projekt og delprojekter fremlægges og diskuteres, analysedesigns, metoder og begrebsrammer diskuteres, resultater præsenteres, og publikationsstrategier planlægges. I forbindelse med disse møder vil udenlandske samarbejdspartnere blive inddraget. CJU vil endvidere søge at etablere kontakt til andre relevante danske projektmiljøer. I samarbejde mellem de involverede institutioner, især CJU, DJH og CFJE, arrangeres endelig et antal udadvendte konferencer og mindre workshops (se VI).

I ansøgningen angives et forslag om opslag af PhD-stipendium. Stipendiet ønskes udbudt og tilbydes delfinansieret af Institut for Informations- og Medievidenskab, der har indsendt separat ansøgning herom. Ved besættelse af stipendiet vil den studerende, der vejledes på IMV, blive tilknyttet CJU (med kontor). Der tilstræbes en relativt stram projektstyring i forhold til de enkelte delprojekter og delmål.

6. Publikationer, konferencer og anden udbredelse af forskningsresultater

Projektet vil levere substantiel ny forskning, publiceret i peer-reviewed tidsskrifter, til en både dansk og international akademisk offentlighed. Men det vil også udbrede resultater og diskussioner om fremtiden for public service til en bredere offentlighed, til medie- og journalistbranchen, og til den journalistfaglige uddannelsessektor, bl.a. gennem konferencer, seminarer og kursusforløb i forlængelse af projektet (jf. delprojekt nr. 6) Samarbejdet mellem en række institutter ved Aarhus Universitet, Danmarks Journalisthøjskole og andre journalistiske udrednings- og uddannelsesinstitutioner (DICAR, CFJE, CJU) er i denne sammenhæng ideelt.

Forventede publikationer

- 4-6 artikler i internationale peer-reviewed tidsskrifter
- 6-8 artikler i danske peer-reviewed tidsskrifter
- En dansksproget antologi om public service
- en serie af populærvideenskabelige rapporter om projektets resultater (fokus på dilemmaer og udviklingsmuligheder)
- En dansksproget debatbog der sammenfatter projektet i populær form
- et større antal avisartikler, kronikker og anden formidling

Konferencer

- En international/nordisk akademisk konference om public service TV- og radio (eventuelt i samarbejde med andre projekter), arrangeret af CJU i samarbejde

mellem AU og DJH

- En dansk projektrapporterende og policy-orienteret konference for såvel akademikere mediebranche, politikere, opinionsdannere og den interesserede offentlighed, arrangeret af DJH

7. Delprojekter

Projektbeskrivelsen vedlægges en **detaljeret beskrivelse af de enkelte delprojekter**,

8. Deltagende institutioner

AEU – Afd. for Europastudier, Inst. for Historie og Områdestudier, Aarhus Universitet

IFSK – Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet

IMV – Institut for Informations- og Medievidenskab, Aarhus Universitet

CJU – Center for Journalistiske Universitetsuddannelser, Aarhus Universitet

DJH – Danmarks Journalisthøjskole i Aarhus

CFJE – Center for Journalistik og Efteruddannelse, Aarhus

DICAR - Center for Analytisk Journalistik, Aarhus

Desuden vil projektet samarbejde med medarbejdere ved en række udenlandske journalistik- og medieforskningsinstitutioner i Storbritannien, Holland, Italien og andre lande, jf. beskrivelser af delprojekter.

10. Deltagere med CV'er og publikationslister

VIP-medarbejdere:

Per Mouritsen, IFSK/CJU (projektleder); Jørgen Bang, IMV; Roger Buch (DJH); Hans-Henrik Holm (DJH); Jan Ifversen (AEU); Oluf Jørgensen (DJH); Jørn Loftager (IFSK); Kim Minke (DJH).

Ansøgningen er vedlagt længere CV'er med publikationslister for disse VIP-medarbejdere

Andre deltagere:

Flemming Svith, cand. mag., journalist. Redaktør - Research og Udvikling, DICAR – Center for Analytisk Journalistik. Lektor, Danmarks Journalisthøjskole. Næstformand for Journalistikgruppen, Nordisk Medieforskerkonference. FS har beskæftiget sig med udvikling, anvendelse og implementering af videnskabelige metoder i journalistik, undervist i samfundsvidenskab på DJH, research og analytisk journalistik, forskning i journalistik, kompetenceudvikling på medier i analytisk og undersøgende journalistik. Har som formand for et arbejdsudvalg på DJH integreret journalistik og akademiske elementer, og været med i udviklingen og beskrivelsen af en ny 1. del på DJH. FS har senest publiceret *Journalistikkens metoder* (Paper, 17. nordiske Medieforskerkonference, Aalborg, 11.-14. august 2005); 'Journalistikkens konklusioner', i Flemming Svith (red.): *Inspiration til journalistikken. Bidrag fra kvalitativ forskning*. Ajour, 2006; *Journalism Education in the Digital Age: A Survey* (flere medforfattere), primo 2006. FS arbejder i øjeblikket på *Analytisk journalistik*, en webbaseret journalistisk metodologi under CFJE, der udfolder sammenhængen mellem mål og retningslinjer i journalistikken og forventes færdig oktober 2006.

Kim Albæk, Lektor, DJH, Underviser i journalistik: radiospecialt (delt funktionsleder), kursusafdelingen og international afdeling. Speciale: radio-journalistik, dokumentar

og interview. Ansat ved DJH siden 2001 – samt tilknyttet DRs radiodokumentar-gruppe siden 2004. Freelance-journalist i perioden 1991-2001 med blandt andet dokumentar-produktioner for en lang række DR-redaktioner og TV2. Uddannet DJH 1991.

Christian Breinholt, Lektor på DJH siden 2001. Underviser i faget Medieteori og pressehistorie på både grunduddannelsen og diplomuddannelserne. Tilknyttet DJH's internationale afdeling som projektleder med særlig henblik på udvikling af medieinstitutioner i det tidligere Jugoslavien. Uddannet cand.mag. i samfundsfag og historie.

Tidligere ansat som uddannelseschef i Danske Dagblades Forening. Gennem mange år redaktør af diverse tidsskrifter og regelsamlinger på Kroghs Forlag.

Annette Holm, journalist, 7 års erfaring i DR, siden 1995 lektor på DJH, radiospeciale Desuden tilknyttet som underviser på Åben Uddannelse, DJH og International afdeling, DJH. Senest kursusleder for kurserne ”Journalistik for radio- og tv-talenter”.

2005. Senest underviser i Novisad, Serbien ”Training of trainers”. 2004-2001: Diplomuddannelse: Journalistik i en globaliseret verden. PT i gang med en diplomuddannelse i analytisk journalistik, udbudt af CFJE og Syddansk Universitet.

Peter Kramhøft, Leder af Diplomuddannelsen i Journalistik. Underviser i journalistik på uddannelsen. Speciale radio-journalistik og udredende, analytisk journalistik.

Har siden ansættelsen ved DJH i 1979 haft en række forskellige undervisnings- og ansvarsområder. Var rektor for uddannelsesinstitutionen fra 87 - 92. Har udgivet flere bøger om journalistik og har siden 1989 været stærkt engageret i internationalt arbejde knyttet til uddannelse af journalister og medieudvikling.

Henrik Wilhelm Jørgensen, Leder af førstedelen på Danmarks Journalisthøjskole siden 2002. Speciale i TV journalistik, nyhedsjournalistik og redaktionelledelse. Har før sin ansættelse ved DJH i 1999 haft en række ledende stillinger, primært i tv og kommunikationsbranchen. Har siden sin ansættelse ved DJH været stærkt engageret i internationalt arbejde knyttet til reorganisering af bl.a albansk national tv, samt undervisning i tv-journalistik.

Kate Kartveit, ekstern lektor ved DJH, underviser i fortælle teknik TV og i indsamling og analyse. Tidligere ansat som førstelektor ved Universitetet i Stavanger og ved Senter for journalistik i Bodø. Har arbejdet 20 år med TV og radio i NRK (Norge) bl.a som redaktionsleder for Fakta-TV, undersøgende journalist, bildeproducer og redigerer. Er uddannet cand. mag i mediefag og Master of philosophy in screenwriting.

Kristian Hansen, cand.scient.pol., tillægsuddannelse i journalistik. Projektmedarbejder i 2 år på deltid, DICAR. Varetog i sommeren 2005 pilotkompetenceudviklingsprojekt på erhvervsredaktionen på Nordjyske Medier som led i specialafhandling, "*Journalister mellem offentligheden og markedet - systemiske og kommunikative kompetencer*", IFSK, AU, der udkommer i bogform i marts 2006. Undervist og vejledt i samfundsfag, metode og statistik på 1. og 2. semester på Danmarks Journalisthøjskole. Stifter af og redaktør på de to videnskabelige webmagasiner www.habermasforum.dk og www.luhmannforum.dk. Forfatter til "*Kompetenceudvikling virker i praksis*", CFJE, 2005.

Henrik Laier, Lektor i tv journalistik. Underviser primært på tv-mediespecialet på uddannelsens 7. semester. Speciale i dramaturgi, fortælle teknik og billed forståelse. Har siden ansættelsen ved DJH i 1994 haft en række forskellige undervisnings- og ansvarsområder. Leder af Tv-billedjournalist-linien fra 1997.

Steen K. Rasmussen, CFJE, journalist og fagmedarbejder, tv og radio. Tidligere ansættelser på TV 2 / ØSTJYLLAND, (nyhedsredaktør), Aarhus Stiftstidende (redaktionssekretær) og Randers Amtsavis (redaktionssekretær). Kursusleder på en række journalistiske

efteruddannelser (CFJE, SDU) og forfatter til en række rapporter (Radionyhederne ved folketingsvalget, 2005), Når journalister interviewer journalister (2005), Slutevaluering af projekt "Digital tv og flerfunktionelle kompetencer" (2004), Fra bladhus til mediehus (2002), Mediernes sammensmeltning - konsekvenser for journalisters roller og kvalifikationer (2000).

Annegrete Skovbjerg er uddannet i 1994 som cand. mag. i dramaturgi, Århus Universitet. I 1993 taget Tillægsuddannelsen på Danmarks Journalisthøjskole og i 1992 Suppleringsfag i visuel kommunikation, Odense Universitet. Ansat ved CFJE siden 2000 bl.a. med udviklings- og produktionsopgaver vedrørende www.mediejura.dk samt tilrettelæggelse af diplommodul i presseetik. Har lavet undersøgelse af og oprettet oversigt over etiske retningslinier på danske medier, samt skrevet artikler til www.mediejura.dk om presseetiske problemstillinger. Er i 2006 ansvarlig for CFJEs aktiviteter vedr. journalistisk kvalitet og etik.

11. Litteraturliste (omfatter også referencer i delprojektbeskrivelsen)

Andersen, Jørgen Goul & Ole Borre (red.) (2001). *Politisk forandring. Værdipolitik og nye skillelinier ved folketingsvalget i 2001*. Århus: Systime.

Banke, Lars M, Maiken Michelsen og Pernille Rahbek: "Radio- og tv-lovgivning", Forlaget Thomson 2004

Bille, Lars & Jørgen Elklit (red.) (2003). *Partiernes medlemmer*. Århus: Aarhus Univesitetsforlag.

Brunnberg, Kerstin (1999). "Public service – en idé för 2000-tallet", i *Hele Sveriges radio och TV – en antologi om framtidens public service-uppdrag*, Utredningen om radio och TV i allmänhetens tjänst.

Chaban, Natalia (2003), "The EU Portraits in NZ News Media: Media Contribution to Public Opinion Formation," *Asia-Pacific Journal of EU Studies*, vol.1, no. 2:179-204.

Coman M. (2005). "Cultural Anthropology and Mass Media - a processual approach", in Rothenbuhler and Coman (eds), *Media Anthropology*. London: Sage

Connolly, William (1993). *The terms of Political Discourse*, Princeton University Press.

Couldry, N. (2005). "Media Rituals: Beyond Functionalism", in Rothenbuhler and Coman (eds), *Media Anthropology*. London: Sage

Collins, Richard (1999). "Har public service-radio och TV en framtid?", i *Hele Sveriges radio och TV – en antologi om framtidens public service-uppdrag*, Utredningen om radio och TV i allmänhetens tjänst.

Danmarks Evalueringsinstitut (2004). *Evalueringsrapporten om Journalistuddannelserne*, København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Eriksen, Erik Oddvar & Jarle Weigård (2003). *Kommunikativt demokrati*, København: Hans Reitzels Forlag.

Favell, Adrian (2001). *Philosophies of Integration: Immigration and the idea of Citizenship in France and Britain*, London: Palgrave.

Frachon, Claire & Marion Vargaftig (eds) (1995). *European Television: Immigrants and Ethnic Minorities*. London: John Libbey.

Gavin, Neil T. (2000), "Imagining Europe: Political Identity and British Television Coverage of the European Economy", *British Journal of Politics and International Relations*, vol.2, no.3, 352-373.

Haahr, Jens Henrik et al. (2004). *Meget større end du tror*, Aarhus: Ajour.

Habermas, Jürgen (1975). *Borgerlig Offentlighed*, Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Hansen, Kristian (2005). *Journalister mellem offentligheden og markedet – kommunikative og systemiske kompetencer* (upubliceret specialeafhandling), Aarhus Universitet: Institut for Statskundskab.

Helland, Knut Helland og Gunnar Sand (1998), *Bak TV-nyheterne*, Bergen-Sandviken fakkbokforlag.

Hjarvard, Stig (1995). *Nyhedsmediernes rolle i det politiske demokrati*. København: Statsministeriets Medieudvalg.

Hjarvad, Stig (1999). *Tv-nyheder i konkurrence*, København: Samfundslitteratur.

Holm, Hans-Henrik et al. (2000). *Verden på Tilbud*, Aarhus: Ajour

Horn, Line (2002). *Mangfoldighed eller konformitet?* Specialeopgave, Institut for Statskundskab. Aarhus Universitet.

Hultén, Oluf (1996). ”Public service och den mediepolitiska utvecklingen i Norden” i Oluf Hultén, Henrik Søndergaard & Ulla Carlsson (eds), *Nordisk forskning om public service – Radio och TV i allmänhetens tjänst*, Göteborg: Nordicom.

Kevin, Deirdre (2003), *Europe in the Media*. London: Lawrence Erlbaum Associates.

Kramhøft, Peter (2000). *Journalistik med omtanke*. Aarhus: Ajour.

Loftager, Jørn (2004). *Politisk offentlighed og demokrati i Danmark*. Århus: Aarhus Universitetsforlag.

Lund, Anker Brink (2002). *Den redigerende magt – nyhedsinstitutionens politiske indflydelse*. Århus: Aarhus Universitetsforlag.

Lund, Anker Brink (2000). *Først med det sidste – en nyhedsuge i Danmark*. Aarhus: Ajour.

Lund, Anker Brink (2003). ”Mediesystem og politisk offentlighed”, *Politica*, vol. 35, no. 2: 196-205.

Mortensen, Frands (2000). ’Public Service i Informationssamfundet?’ i *INFOsamfundet år 2000*, rapport fra udvalget om Informationssamfundet år 2000, København.

Mortensen, Frands (ed) (2005). *Public Service i netværkssamfundet* (Modinet-antologi), København: Samfundslitteratur.

Mouritsen, Per (2005). ”The Particular Universalism of a Nordic Civic Nation. Common values, state religion and Islam in Danish political culture”, in Tariq Modood et al. (eds), *Multiculturalism, Muslims and Citizenship*, London: Routledge.

Peter, Jochen, Holli A. Semetko and Claes H. de Vreese (2003), “EU Politics on Television News”, *European Union Politics*, vol.4, no.3, 305-327.

Petersson, Oluf, Gudmund Hernes, Sören Holmberg, Lise Tøgeby & Lena Wängnerud (2000). *Demokrati utan partier? Demokratirådets rapport 2000*. Stockholm: SNS Förlag.

Postman, Neil (1985). *Fagre nye TV-verden*, København: Hekla

Raaum, Odd (2003). *Dressur i pressen. Selvjustits i internasjonalt perspektiv*, Oslo: Universitetsforlaget.

Scannell, Paddy (1989). ”Public service broadcasting and modern public life”, *Media, Culture and Society*, vol.11: 135-66.

Searle, John (1995). *The Construction of Social Reality*, London: Penguin.

Semetko, Holli A. and Patti M. Valkenburg (2000), “Framing European Politics: A Content Analysis of Press and Television News”, *Journal of Communication*, vol.50, no.2, 93-102.

Svendsen, Erik Nordahl (2005). ”Tillid er godt – er kontrol bedre? Aktuelle tendenser i public service i Europa”, i Hanne Bruun et al. (eds), *Forskning i mediepolitik - mediepolitisk forskning*, Aarhus: Modtryk.

Søndergaard, Henrik (1992). "Fra programflade til kontakflade. Det 'moderniserede' public service-koncept i DR's TV", *Mediekultur*, vol. 17: 45-60.

Søndergaard, Henrik (1995). *Public service i dansk fjernsyn: Begreber, status og scenarier (Rapport til Statsministeriets medieudvalg)*, København: Statsministeriet.

Søndergaard, Henrik (2003). "Media Convergence and the future of Broadcast Media. Public Service in a Digital Media System", in *Media Convergence, Mediated Communication, and the Transformation of the Public Sphere (conference proceedings)*, Modinet working paper 8, University of Copenhagen: Modinet.

Søndergaard, Henrik (2005). "Regnskabet's time. Om public service råd, public service regnskaber og debatten der forsvandt", i Hanne Bruun et al. (eds), *Forskning i mediepolitik - mediepolitisk forskning*, Aarhus: Modtryk.

Vreese de, Claes H. (2003), *Framing Europe: Television News and European Integration*, Amsterdam: Aksant.

Wilhelm, Preben (ed.) 1998. *DR TV's frække lillesøster*. København: Roskilde Universitetsforlag og samfundslitteratur.

37.576 tegn

Bilag: Projektbeskrivelser på delprojekter

Delprojekterne nr. 1-6 retter sig alle mod den del af opslaget (2.1.) der sammenfattes som 'journalistik- og sprogemnet'. Det vil fremgå at de enkelte delprojekter rummer flere elementer. Se endvidere figur 2 i hovedprojektbeskrivelsen

Delprojekt nr. 7 retter sig mod den del af opslaget (2.3.) der omhandler 'klageadgang'.

Delprojekt nr.: 1

Public Service idealet som essentielt omstridt begreb. Dimensioner og betydninger, konflikter og operationaliseringer

Projektansvarlig forsker: Lektor, centerleder Per Mouritsen, CJU/IFSK

Øvrige deltagere og samarbejdspartnere:

- Lektor, redaktionschef Flemming Svith, DJH/DICAR (metode og operationalisering)
- Lektor Jan Ifversen, AEU (begrebshistorie)
- Lektor Jørn Loftager, IFSK (offentlighedsteori)
- Jean Monnet professor, afdelingsforstander Hans-Henrik Holm, DJH (metode og operationalisering)
- Studenterhjælp (specialestuderende med relevant medievidenskabelig eller idé/begrebshistorisk baggrund - dataindsamling)

Projektbeskrivelse:

Det vigtigste formål med dette første projekt er at etablere et fælles konceptuelt og teoretisk fundament. De følgende projekter bygger videre herpå, men det genererer også ny viden om et felt som ikke har været systematisk undersøgt i Danmark. Alle i projektgruppen involveres i denne proces. Projektet afsluttes først når hele projektet er slut. Delprojektet er en begrebshistorisk, teoretisk og metodegenererende undersøgelse af public service idealets betydningsmæssige og operative indhold. Generelt (herunder betydningen af 'public') og med hensyn til de lovdefinerede elementer alsidighed, saglighed, upartiskhed og kvalitet. Public service ses som et 'essentially contested concept' (Connolly 1993), præget af stærk normativ ladning, uklar semantisk betydning og vag reference – i forhold til ikke én, men mange dimensioner.

Projektet har tre faser:

(1) I forhold til tidligere behandlinger af public service begrebet med vægt på skiftende historiske betoning og på institutionelle selvforståelser (Søndergaard 1995) vil dette projekt i højere grad a) diskutere konstitutive *spændinger* i idealet, politisk teoretisk og analytisk betragtet (jf. bemærkninger side 4-5 i hovedprojektbeskrivelse), i lyset heraf derefter b) kortlægge politisk-ideologiske og institutionelle *uenigheder* (der antages at udnytte de konstitutive spændinger) om dets betydning og operative indhold, mellem politiske partier, mellem forskellige institutioner, herunder DR og TV2; og mellem forskellige journalistgrupper, i forhold til herskende selvforståelser og praksis. Materialet for undersøgelsen er policy-tekster fra DR/TV2, mediepolitiske folketingsdebatter og partiprogrammer, ministerielle redegørelser, udredninger og avisartikler /indlæg fra ca. 1980 til nu. Også mere akademiske diskussioner, danske som udenlandske, af public service idealet inddrages som kontekst. Med udgangspunkt i begrebskortlægningen udvikles tentativt c) en serie brede teoretiske operationaliseringer af 'alsidighed', 'saglighed', 'upartiskhed' og 'kvalitet', og af 'public' for forskellige formål. Første fase afsluttes med fælles arbejdsseminar der diskuterer begreber og operationalisering af public service som håndterbar målestok i forhold til de enkelte senere delprojekter.

(2) Anden fase søger i forlængelse af heraf (a) at generere en nærmere specifikation og kvalitativ uddybning af public service idealet i forhold til fremherskende opfattelser i offentligheden, blandt forskellige grupper af publikum, kilder, og sagkyndige (data hertil fra survey og fokusgruppeundersøgelser (delprojekt 2); samt (b) at undersøge public service-idealene i spændingsforholdet overfor journalistiske selvopfattelser og journalistisk praksis, herunder at diskutere i dialektikken, hvor journalister på den ene side er påvirket af public serviceidealet, men på den anden side også må antages at prøve at indholdsudfylde det konceptuelt og operativt i lys af egne faglige idealer. Denne del af projektet vil trække kraftigt på resultater fra især delprojekterne 3(d), 4 og 5.

(3) Tredje fase er en kritisk diskussion af public service begrebets fremtidige relevante betydning(er) for kritisk kvalitetsjournalistik i en demokratisk offentlighed under forvandling. Denne diskussion er sammenhængende med projekt nr. 6.

Delprojekt nr.: 2

En undersøgelse af holdninger til og opfattelser af public service fjernsyn og radio i Danmark

Projektsansvarlige forskere: Lektor Roger Buch, DJH; Lektor, Institutleder Jørgen Bang, IMV

Projektbeskrivelse:

Public service begrebet og dets anvendelse er præget af samme dobbelthed – popularitet og uklarhed - som også karakteriserer demokratibegrebet og som fik Giovanni Sartori til at konkludere at 'up until the 1940s people knew what democracy was and either liked or rejected it; since then we all claim to like democracy but no longer know (understand, agree) what it is.' Sidste del af citatet rammer præcist situationen for public service-begrebet: næsten alle er tilhængere af public service, men der er næppe enighed, hvad public service egentlig er. I direkte forlængelse af det begrebshistoriske projekt (delprojekt 1) og i lyset af dets foreløbige konklusioner, men også med virkning tilbage på delprojekt 1, vil dette delprojekt – nu ved hjælp af en serie af survey-undersøgelser samt fokusgruppe interviews – afdække de forskellige opfattelser af og holdninger til public service, som findes hos centrale aktører på mediearenaen. Det drejer sig om (1) journalister på DR og TV2, (2) journalister i andre medier, især dagblade, (3) folketingspolitikere, (4) kilder anvendt af DR og TV2, i de to uger i delprojekt 3 (og muligvis flere uger), samt (5) almindelige borgere. Trods en vis forskning om skiftende opfattelser af public service idealets betydning set fra DR's og TV2's side, og også en række undersøgelser om holdninger til, og opfattelser af kvaliteten af den ene eller anden type af aktualitets- og nyhedsdækning generelt, er forbavsende nok, ingen viden, hverken a) om forholdet mellem (skiftende, omdiskuterede) opfattelser af public service begrebets betydning blandt diverse politiske og medieinstitutionelle eliter og på den anden side forskellige dele af befolkningen, eller b) om hvordan (herunder hvor positivt eller negativt) forskellige grupper evaluerer forskellige typer af public service udsendelser – vel at mærke bevidst operationaliseret i forhold til betydningselementerne i public service idealet. Projektet vil generere viden om public service-opfattelser, som i dag er fuldstændig fraværende fra forskningen og den offentlige debat.

Surveyundersøgelsen vil bestå, *for det første*, af en kerne af spørgsmål, som er identiske for alle aktører, dels efter behov mere specifikke spørgsmål til de forskellige grupper, især for kilder.

Surveyundersøgelserne, der først vil blive igangsat lidt senere i projektperioden, vil også indeholde spørgsmål, som skal anvendes i andre delprojekter. Kernespørgsmålene er en række åbne spørgsmål om hvad der er den enkelte respondents selvforståelse af public service begrebet og kvalitet i bredere forstand. *For det andet* vil undersøgelsen omfatte lukkede spørgsmål, om (1) hvordan respondenterne forholder sig til idealerne om ”alsidighed”, ”saglighed”, ”upartiskhed” og ”mangfoldighed”, samt andre idealer/dimensioner, som de er indkredset i delprojekt 1; (2) hvordan respondenterne forholder sig til kvalitet i medierne i bredere forstand; (3) I hvilket omfang respondenterne vurderer, at DR og TV2 lever op til public service idealerne, sådan a) som respondenterne selv opfatter idealet og b) sådan som idealet er indfanget med ”alsidighed”, ”saglighed” og ”upartiskhed”, samt andre idealer/dimensioner, der er indkredset i delprojekt 1; og (4) i hvilket omfang respondenterne finder behov for en videreudvikling af public service i lyset af både den medieteknologiske udvikling med Internet, mobiltelefoni osv. og den økonomiske udvikling i medieverden, med øget konkurrence, kommercialisering osv. Snævert koordineret med disse survey-undersøgelser gennemføres endvidere **en række fokusgruppeinterviews**, der giver mulighed for en mere åben, men også mere uddybende undersøgelse – både før og efter surveyundersøgelsen, men med vægt på det sidste. Spørgsmålene her vil tage udgangspunkt i opfattelser af public service-TV og radios betydning og kvalitet, idealet og dets omdiskuterede dimensioner. Fokusgrupperne vil dels blive udvalgt efter standardkriterier som alder, uddannelse og køn, dels rumme de samme typer af respondenter som i surveyundersøgelse. De senere fokusgruppeinterviews vil endvidere kunne inddrage spørgsmål der rejser sig i forlængelse af de øvrige delprojekter.

Delprojektet kan, med udgangspunkt i undersøgelserne, blandt andet besvare følgende spørgsmål:

- Er alle aktører enige i public service idealerne? Eller er public service idealerne udfordret af konkurrerende idealer og kvalitetsopfattelser – og den medieteknologiske/medieøkonomiske situation?
- Hvorledes afvejer forskellige aktører de eksterne og interne spændinger i idealerne og dimensionerne? Er alle dimensioner lige vigtige og er der spændinger internt i dimensionerne?
- Hvorledes vurderer aktørerne, at DR og TV2 lever op til a) public service idealerne, b) DR og TV2s selvforståelse, og c) de øvrige aktørers forståelser af public service og kvalitet.

Delprojekt nr.: 3

En tematisk-komparativ indholdsanalyse af public service TV og Radio. EU/Europa – Indvandring – Strukturreform

Projektsansvarlige forskere: Lektor, Institutleder Jan Ifversen, AEU (3a, 3d); Lektor, centerleder Per Mouritsen CJU/IFSK (3a, 3b, 3d); Lektor Jørn Loftager, IFSK (3c, 3d); Lektor, redaktionschef Flemming Svith, DJH/DICAR (3d)

Øvrige deltagere og samarbejdspartnere:

- Afdelingsforstander Hans-Henrik Holm (erfaring med analyser af specielt internationale forhold i TV/Radio)

- Claes de Vreese, ass. professor, Communication Studies, Amsterdam Universitet (omfattende forskning om EU-framing)
- Stud.scient.pol. Sine Lex (specialestuderende med relateret projekt, ansættes som studenterhjælp ved dansk dataindsamling)
- Post. Doc-stipendiat (forventes besat august/september 2006 som led i *EMILIE*-projektets element om mediediskurser; subsidiært deltagelse af anden akademisk leverandør af denne *work package*)
- Partnere fra *EMILIE*-projektet, bl.a. professor Tariq Modood, *Centre for the Study of Ethnicity and Citizenship*, University of Bristol (konsultation og hjælp til dataindsamling af engelske data) samt senior research fellow Anna Triandafyllidou, EUI (Firenze) / ELIAMEP (Athen) (omfattende erfaring om medieframing af indvandrerområdet)

Projektbeskrivelse

Formålet med dette store delprojekt – der i virkeligheden består af fire små delundersøgelser, der indgår i en fælles metodisk, tematisk og komparativ ramme og som vil rumme et element af fælles afrapportering – er at generere et fænomenologisk mangefacetteret billede af indholdet og formen på tre tematiske delområder for dansk public service radio og TV. Dette er et vigtigt formål i sig selv. Selv om der findes adskillige indholdsanalyser af mediedækningen – også på de tre områder her (og som delprojektet vil trække på) – findes der stort set ingen indholdsanalyser i et public service-perspektiv. Delprojektet udgør samtidig, sammen med første fase af delprojekt 4 (den 2-ugers indholdsanalyse af den samlede danske nyheds- og aktualitetsdækning) *den afhængige variabel* for delprojekt 4 og 5's undersøgelser af journalistisk praksis og redaktionel kultur. Formålet er her at lave så detaljeret en beskrivelse som muligt af tendenserne i den produktion, som projektet som helhed vil anlægge en journalistikforskningsmæssig, mikro-sociologisk og kulturteoretisk vinkel på at forklare. Samtidig giver de enkelte cases hver deres særlige aspektbetragtning på public service-problemstillingen (hvorfor de også vil generere separate publikationer udover de komparative).

De tre områder, EU/Europa, indvandring og integration, og strukturreform er alle politiserede og omdiskuterede som 'vigtige' i forhold til nyhedsdækning: Som svært og tørt, men vigtig stof, som borgerne bør vide besked om (EU og strukturreform); som stof der indbyder til diskussioner om journalistikkens tendens til snævre (nationale, danske) vinkler – eller netop om journalistikkens pligt i forhold til en national (kulturel, politisk) offentlighed (EU, indvandring); og stof der ofte hævdes præget af personfiksering og konflikt, snarere end dybde, baggrund og relationalitet. Hver især rejser de tre områder særlige dilemmaer, og tematiserer forskellige spændinger i public service-idealet. Tilsammen udgør de som et strategisk testområde for public service's 'succes' eller 'fiasko'. De lægger grund for efterfølgende undersøgelser af (a) forskellige opfattelser af hvad der i forhold til konkrete program- og historietyper udgør kvalitet (delprojekt nr. 2), samt (b) hvilke former for journalistisk praksis og redaktionskultur (delprojekt nr. 4 og 5) der virker ind på de specifikke tendenser, med hensyn til *framing*, emneudvælgelse, kontekstualisering mv. som fremstår typiske.

Undersøgelserne af de tre områder anvender i vidt omfang den samme grundlæggende metodologi – der dog suppleres og specificeres i den enkelte kontekst. Analysedesignets er konstrueret til a) at afdække de forskellige undertemaer i dækningen (ift EU fx demokrati, udvidelse; ift indvandring fx arbejdsmarkedsintegration, fundamentalisme; ift strukturreform fx demokrati, borgmesterposter) samt deres hyppighed, b) den *framing*, som de forskellige temaer gives (fokusering, kategorisering, sammenkædning og kontrastering), herunder også måden hvorpå

”Danmark”, ”danskerne”, ”vi” positioneres i forhold til andre aktører (kommissionen, andre stater; indvandrere, muslimer), c) de vurderinger, som knyttes til de forskellige *frames*. Under det sidste aspekt belyses det, hvorvidt vurderingerne kan siges at orientere sig i forhold til public service-idealet. Endvidere udvikles et deduktivt-induktivt design, der specificeres i forhold til de tre områder, for hvordan public service-kriterierne kan operationaliseres.

De tre områder er med vilje lidt ’skævt’ designet for at flest mulige former for sammenligning. De tre undersøgelser undersøger ikke i snæver forstand ’om’ der leves op til public service-idealene, men snarere – i lyset af delprojekt 1’s konceptuelle operationalisering – hvorvidt og hvordan public service-kriterier er afspejlet i, eller påvirker programindholdet. Men fjerde element af delprojektet vil ved hjælp af en reputationsundersøgelse tematisere kvalitetsaspektet på tværs af de tre områder, og undersøge typiske opfattelser blandt ’fagfolk’ om dette spørgsmål, og sammenholde dem med de producerende journalisters egen opfattelse.

(3 a) Public service TV og Radio og dækningen af EU/Europa

Her undersøges hvorledes de centrale begreber i public service-idealet påvirker dækningen af EU/Europa i nyheds- og aktualitetsudsendelser i Danmarks Radio og hvorvidt dets generelle spændinger – for eksempel mellem saglighed og upartiskhed, mellem alsidighed og vinkling, mellem almeninteresse og kommercialisme – kommer til udtryk. Også forholdet mellem idealet og journalistisk nyhedskriterier tematiseres, idet EU/Europa-stof er eksempel på ’vigtigt men kedeligt stof’, hvor det er en udbredt opfattelse (især blandt forskere og eksperter), at medierne konstruerer konflikter, fokuserer på personstof, og anlægger skæve nationale vinkler på europæiske historier, så EU-stoffet forvrides systematisk. Delprojektet undersøger om dette nødvendigvis er tilfældet. Projektet fokuserer også på hvorledes opfattelser af en særlig forpligtelse over for dansk kultur og nationale offentlighed ytres i denne dækning. Temaet, EU/Europa, stiller særlige udfordringer til public service-idealet. Det har i mange år været stærkt politiseret. Det tematiserer i særlig grad kravene om alsidighed, upartiskhed og saglighed. For det andet tematiserer det forestillinger om et nationalt aspekt i public serviceforpligtelsen. Materialet til undersøgelsen udgøres af nyheds- og aktualitetsudsendelser om EU og om europæiskhed i DR1 og P1 i to udvalgte perioder, udvalgt ud fra en antagelse om, at temaet på disse tidspunkter har en stor interesse for offentligheden. Det drejer sig dels om optakten til og afviklingen af EU’s regeringskonference i København i december 2002, hvor udsendelser i perioden 1.11 2002 til 1.2 2003 vil blive undersøgt systematisk, dels om dækningen af diskussioner omkring forfatnings-traktaten med særlig vægt på den hollandske og franske folkeafstemning henholdsvis 29.5 og 1.6 2005, hvor undersøgelsen vil dække udsendelser i perioden 1.4 -1.7 2005. Udsendelser vil blive udvalgt ud fra, at de 1) har EU som hovedtema, eller 2) har spørgsmål om europæisk identitet og kultur som hovedtema. Undersøgelsen trækker på en omfattende eksisterende forskning – dansk og europæisk – om medie-framing af EU-stof, og omfatte et indledende survey over denne, ligesom den bredere, endnu mere omfattende, litteratur om europaforestillinger i forskellige nationale kontekster er en væsentlig kontekst for analysen.

(3b) Public Service TV og radio og dækningen af indvandrerstoffet

Her undersøges behandlingen af stof om indvandrere/flygtninge, integration og problemstillinger om det multikulturelle samfund i et synkront komparativt perspektiv, der inddrager danske DR-TV, DR-radio program 1, samt britiske BBC. Projektet fokuserer på en række mulige spændinger. Alsidighed kan fx forstås ikke blot som et spørgsmål om programspredning, men også som alsidig repræsentation af grupper, identiteter og kulturelle vinkler. Saglighed og kritisk journalistik kan

komme i konflikt med upartiskhed. Det er frem for helt åbent, hvordan national TV og radio i lande med forskellige historiske erfaringer tolker en bredere forstået public service-forpligtelse til at vedligeholde en offentlig debat for hele samfundet – eller hele nationen – på dette højt politiserede område; jf. spændingen mellem institutionernes ofte erklærede mål om hensyn til såvel pluralisme, demokrati som understøttelse af national kultur; og jf. netop denne afvejnings politisering fra 90'erne og frem. Det er grundlæggende usikkert hvad det vil sige når fx DR ønsker at "fungere som en kultursamlende faktor, en brobygger ... i forsøget på at fastholde og udvikle, hvad det måtte være at være dansk" (*Hvad DR bør stå for*, 1985, citeret i Søndergaard 1995). Det undersøges: a) forskelle/ligheder mellem to lande med stort set samme public service idealer og publicisttraditioner - har konteksten, herunder dansk og britisk integrationsdiskurs og -historie (Favell 2001, Mouritsen 2005) betydning for public service-behandlingen af stoffet og hvordan; b) bevirker DR P1's muligheder (radioen andre betingelser, fx længere indslag) kvalitativt anderledes repræsentation af emnerne ; og c) sker der ændringer når historier vandrer fra det ene medie til det andet? Der knyttes an til en del eksisterende danske og internationale kvantitativt som kvalitativt orienterede undersøgelser af medierepræsentation af indvandrerstoffet (for en oversigt, Frachon & Vargaftig 1995).

Data er nyheds- og aktualitetsudsendelser i to nylige tre-månedersperioder (dvs. en periode hvor indvandring og især europæisk islam har været langvarigt politiseret): Første periode vil være i efteråret 2005 (1/9-1/12), dvs. dækkende perioden med indvandreruroligheder i Frankrig og terrorsagen i Danmark; Anden periode 1/11-2004-1/2 2005 dvs. dækkende perioden efter mordet på Theo van Gogh og den omfattende danske og europæiske diskussion om ytringsfrihed, demokrati og fælles værdier. For begge perioder indsamles udsendelser fra de to lande (i UK med lokal assistance), idetperioderne eventuelt justeres for at dække flest mulige af den type indvandrerspørgsmål, som i øvrigt er politiserede i de to nationale kontekster, og flest mulige historier med internationalt snit, der muliggør sammenligning DK-UK.

(3c) Public Service TV og radio og politisk nyhedsdækning mellem spil og substans: Fra kommunalreform til strukturreform

Her er problemstillingen om mediernes behandling af det politiske stof i stigende grad fokuseret på 'spillet' snarere end på 'substansen', og på hvordan forholdet mellem disse dimensioner må forstås og vurderes i perspektiv af idealet om public service. Udgangspunktet er på den ene side en umiddelbar iagttagelse af, at nyhedsdækningen tilsyneladende stedse mere koncentrerer om kampen om magten og positionerne, mens interessen for at beskrive og analysere samfundsmæssige problemer og deres mulige politiske løsninger svækkes. På den anden side nyere partiforskning, der viser, at partiernes politiske standpunkter i dag i stigende grad bestemmes af, hvad der i henhold til fokusgrupper og meningsmålinger bedst kan betale sig (Petersson et al. 2000). En eventuel øget prioritering af det politiske spil på bekostning af substansen kan derfor afspejle en faktisk udvikling i den politiske virkelighed. Imidlertid kan en øget prioritering også have sin baggrund i de nyhedskriterier, medierne opererer efter, og tilsammen kan der være tale om, at dynamiske kræfter i henholdsvis parti- og mediesystemet gensidigt forstærker hinanden i retning af yderligere betoning af spillet om magten (Loftager 2004).

Men er det korrekt, at massemediernes nyhedsdækning over tid har været kendetegnet af en sådan prioriteringsforskydning? Spørgsmålet skal søges besvaret ad to veje. Først ved at sammenligne nyhedsdækningens fokusering på spil og substans i en periode (fx en uge) i 2006 med en periode for fx 30 år siden; og dernæst gennem en detailanalyse af mediernes behandling af den aktuelle kommunale strukturreform sammenlignet med behandlingen af den forrige kommunalreform. Der

foretages her en nærmere afgrænsning af to tre-månedersperioder dækning i såvel TV som radio. Det operationelle spørgsmål er, *i hvor høj grad fokus er rette mod behovet for/nødvendigheden af en reform henholdsvis på sagens politisk taktiske og strategiske aspekter som led i kampen mellem regering og opposition.* På den baggrund drejer det andet hovedspørgsmål sig om de udfordringer, som samspillet mellem logikkerne i henholdsvis medie- og partisystem stiller public service forestillingen overfor. Opmærksomheden vil ikke mindst rette sig imod forholdet mellem de centrale idealer om 'alsidighed' og 'saglighed', men også omfatte den bærende forestilling om rollen som 'vagthund'. Arbejdshypotesen er for det første, at alsidighed ikke i så høj grad som tidligere (automatisk) befordrer saglighed og for det andet, at rollen som vagthund bliver prekær, når magten tømmes for indhold, idet den bliver sit eget formål. Foruden at sammenligne over tid vil projektet også indbefatte sammenligning mellem forskellige medier herunder DR og TV2. Undersøgelsen vil bidrage med ny viden, idet den hidtidige forskning ikke har anlagt samme perspektiv. Det bidrager til afklaring og nuancering af begrebet public service (jf. delprojekt 1) og til det overordnede spørgsmål om offentlighedens *forfald*, der har præget diskussionen om medierne og demokratiet gennem det seneste århundrede (Habermas 1975/1962) (jf. delprojekt 6), også i en dansk sammenhæng (Hjarvard 1995; Lund 2002; Horn 2002).

(3d) Journalisters public serviceforestillinger og journalistisk kvalitet: EU, indvandring og strukturreform

De tre tematiske undersøgelser vil her blive anvendt komparativt og udbygget yderligere. Mens de tre undersøgelser hver for sig fremstår som indholdsanalyser, hvor det primære formål er at afdække journalistiske fremstillingsformer i lyset af public service idealerne (og herunder at foranstalte sammenligninger over tid, mellem producenter, mellem lande og mellem de tre delområder), tages der nu to yderligere skridt. *For det første* udvælges der for hvert delområde et begrænset antal historier, eventuelt serier af historier. Disse historier vil blive undersøgt med hensyn til præsentation af facts (herunder tal og statistik), faktaudvælgelse, forklaringsform/ kausalitetsantagelser, argumentstruktur, kontekstualisering og generalisationsantagelse. Historierne vil på disse parametre blive præsenteret – i et såkaldt *reputationsstudium* - for en række samfundsforskere – mindst to forskellige pr historie(type) – som efter et nærmere skema vil blive bedt om at kommentere deres kvalitet som virkelighedsrepræsentation i forhold til eksisterende forskning på området. *For det andet* laves der interviews med de ansvarlige journalister (historier og journalister anonymiseres), der dels bedes fremhæve gode og dårlige aspekter ved egne historier, og dels (i et efterfølgende interview), bedes om at kommentere samfundsforskernes feedback. I disse interviews vil journalisterne også blive bedt om at diskutere deres opfattelse af public service, herunder dens relation til journalistrollen, mere generelt – jf. delprojekt 2. Formålet er ikke at finde ud af om historier på området er korrekte, svarende til virkeligheden osv., men at etablere en viden på konkrete områder om forskellen mellem kvalitetskriterier for virkelighedsbeskrivelse blandt eksperter og fagfolk og journalister – *vel at mærke når journalister fremhæver de aspekter af historier, som de anser for ideelle og efterstræbelsesværdige.* I forlængelse heraf diskuteres mere generelt forskellene mellem samfundsvidenskabelige og journalistiske idealer for fakta-anvendelse, beskrivelse og forklaring – herunder hvornår og i hvilket omfang disse forskelle er legitime og nødvendige – og forholdet mellem ekspertviden og public service. Denne del af delprojektet komplementerer med sin alternative metodologi delprojekt 3's redaktionelle praksis-undersøgelse.

Delprojekt nr.: 4

Public service og journalistik: En undersøgelse af journalistpraksis, fremstillingsform og indhold i nyheds- og aktualitets TV og radio

Projektansvarlig forsker: Afdelingsforstander, Jean Monnet Professor Hans-Henrik Holm, DJH; Rektor Kim Minke, DJH; Lektor, redaktør Flemming Svith, DJH/DICAR; Lektor Jørgen Bang, IMV.

Øvrige deltagere og samarbejdspartnere:

- Lektor Peter Kramhøft, DJH
- Lektor Annette Holm, DJH
- Lektor Christian Breinholt, DJH
- Lektor Henrik Laier, DJH
- Lektor Henrik W. Jørgensen, DJH
- Lektor Kate Kartveit, DJH
- Lektor Kim Albæk, DJH
- Lektor Peter Kramhøft, DJH
- Fagmedarbejder Steen K. Rasmussen CFJE

Disse personer indgår i den samlede projektgruppe og vil medvirke i forskellige dele af dataindsamling, analyse og diskussion af projektet, og trække på deres omfattende journalistfaglige erfaring, arbejde med medie- og billedanalyse, og erfaringer med praksisundersøgelser af redaktionsarbejde.

Projektbeskrivelse:

Delprojektet undersøger forholdet mellem proces og produkt. Det handler om, hvorfor public service kanalerne fremstiller virkeligheden som de gør, og hvad der afgør, om historie bliver en del af public service nyhedsbilledet. Projektet vil på baggrund af en trianguleret tilgang til nyhedsudbuddet undersøge sammenhænge mellem indholdet i nyheds og aktualitetsindslag i radio og TV, i fortælleformer og den bagvedliggende redaktionelle proces. I modsætning til tidligere medieanalyser, inddrages her journalistisk intentionelle forklaringer, institutionelle strukturer og produktionsframes til belysning og forklaring af konkrete indslags saglighed, kvalitet, alsidighed og partiskhed. (jf. dimensionerne i delprojekt 1). Projektet vil sigte mod en forståelse af den dobbelte (gensidigt virkende) sammenhæng mellem public service idealer og den journalistiske virkelighed.

Delprojektet undersøger, hvordan den journalistiske vinkling indvirker på indslags saglighed, upartiskhed, alsidighed og kvalitet. Forholdet mellem vinkling og public service begreberne undersøges med henblik på at etablere viden om en særlig journalistisk faglig bevidsthed, der ligger bag fastlæggelsen af vinkler. Formålet er a) at måle omfanget af refererende og journalistisk forklarende indslag, b) at afdække, hvilke beskrivelses- og forklaringsrammer journalistikken bygger på, når der via vinkling konkluderes og fremsættes påstande, c) at afdække den journalistiske konceptualisering og bevidsthed om beskrivelses- og forklaringsrammer, d) at specificere den anvendte journalistiske metodologi e) at vise forskelle og ligheder mellem videnskabelig og journalistisk dokumentation, f) at beskrive kriterierne for den journalistisk faglige bevidsthed g) og endelig at diskutere det åbne spørgsmål om forholdet mellem den journalistisk faglige bevidsthed og public service målet om en oplyst offentlighed.

Delprojektet vil fokusere på det komplekse sam- og modspil mellem journalistiske aktører, institutionelle rammer og mediemæssige fremstillingsformer for at identificere mulige spændinger og blokeringer, men også synergier. Det vil integrere de særlige identificerede problemstillinger fra delprojekt 3's casestudier af integration, EU og strukturreformen, og bygge videre på dette delprojekts undersøgelse (3d) af forholdet mellem fagvidenskabelige og journalistiske kvalitetskriterier - og her diskutere journalistikkens muligheder og begrænsninger i beskrivelse og forklaring af virkeligheden, herunder indfrielse af public service idealerne.

Der findes en ganske omfattende indholdsanalytisk forskning af nyheds og aktualitetsprogrammer i dansk radio og TV, både generelle studier og specifikke på forskellige sagområder (fx Haahr et al. 2004). Steen Rasmussen har netop stået for to analyser af nyhedsudbuddet i 2005. Der findes enkelte studier af den journalistiske arbejdsproces i radio og TV. Det seneste og mest omfattende studie er Holm et al. (2000), der foretager en arbejdsprocesanalyse indenfor det udenrigs-journalistiske område på en række danske nyhedsredaktioner. En række af de der anvendte metoder anvendes også i delprojektet. Analyser af den journalistiske fremstillings og fortælleform i nyhedsformaterne er der meget få studier af. Der findes enkelte internationale (Helland og Sand 1998), men få på dansk grund. Her skal udvikles nye metoder og den erfaringsbaggrund, der er repræsenteret i gruppen af deltagere fra DJH vil være en afgørende ressource hertil.

Projektet indeholder fire faser: 1) En analyse af det journalistiske produkt, 2) en analyse af arbejds-processen, 3) en analyse af fremstillingsformen og en 4) interview med involverede redaktionelle medarbejdere. Analysedesignet vil skabe et nuanceret billede med en trianguleret tilgang, der bygger på kvalitativ og kvantitativ indholdsanalyse, deltagerobservation, kvantitativ og kvalitativ interviewing og en analyse af fremstillingsformer bl.a. gennem fokusgrupper.

Delprojektet vil i to nyhedsuger undersøge:

1. Det journalistiske nyhedsprodukt i TV- og radioindslag, som de karakteriseres af prioritering, kildevalg, emnevalg, forskelle i platforme, døgn rytme mv. Kvaliteten af de enkelte indslag (eller et repræsentativt udsnit af indslag i den undersøgte periode) analyseres ved hjælp af argumentanalyser, kategoriseres efter refererende/forklarende typer og principperne for de anvendte forklaringer analyseres og systematiseres.
2. Den journalistiske arbejdsproces og praksis. Her indsamles strukturerede og kvalitative oplysninger via observation på henholdsvis DRTV og radio og TV2s nyhedsredaktioner. Målet er en afdækning af faserne i den journalistiske produktion med henblik på kvaliteten af idé-udvikling, indsamling af nyhedsmaterialet, analyse og produktion af indslag. Hvilke fremgangsmåder anvendes i forhold til public servicemål? Hvilke spændinger og kollisioner opstår der mellem normer og ønsker i journalistikken, redaktionen og institutionen?
3. De redaktionelle medarbejdere interviewes både kvalitativt og kvantitativt public service begreberne, journalistisk vinkling, metoder og forklaringsformer.
4. Den journalistiske fremstillings- og fortælleform i radio og TV. Hvilke skabeloner anvendes i nyhedsproduktioner i de to valgte nyhedsuger, og i hvilket omfang? Hvad er konsekvensen for nyhedsformidlingen? Hvordan vægtes form og indhold i forhold til public service begreberne kvalitet og alsidighed?

5. Hvordan bedømmes produktet? En undersøgelse baseret på fokusgrubeanalyser gennemføres.

Delprojekt nr.: 5

Ph.d-projekt om *Redaktionskulturer og public service*

Der henvises her til at der fra Institut for Informations- og Medievidenskab fremsendes ansøgning om opslag af 50/50 samfinansieret PhD-stipendium. Stipendiet vil være tilknyttet Institut for informations- og medievidenskab, Aarhus Universitet med hovedvejleder herfra (instituttleder Jørgen Bang) og Center for Journalistiske Universitetsuddannelser ved Aarhus Universitet. Hvis nærværende ansøgning imødekommes, vil den ansatte stipendiat blive tilknyttet projektet som medlem af projektgruppen, deltage i projektets seminaraktiviteter ved CJU, og modtage medvejledning ved en af de tilknyttede forskere.

PhD-opslagens emnebeskrivelse

Titel: *Forvaltningen af public service i den daglige journalistiske nyhedsproduktion i tv. En sammenlignende analyse af nyhedsproduktionen i Danmark (DR og TV2) og Storbritannien (BBC og ITV) med særlig henblik på nyhedsprogrammernes eksplicite og implicite fortolkning af public service kravene (alsidighed, saglighed, upartiskhed, mangfoldighed og kvalitet) i redaktionsprocesserne og i de færdige indslag/programmer.* Målet med projektet er at analysere og evaluere public service i tv-nyhedsredaktionernes praksis. Hvordan er nyheder på public service tv-stationer konstrueret, 'framed', redigeret og præsenteret i de daglige nyhedsudsendelser og hvordan slår public service bevidstheden igennem i det daglige arbejde? Fokus vil ligge på tv-nyhederne i DR1 og TV2 med skelen til stationernes andre nyheds- og aktualitetsprogrammer og med inddragelse af nyhedsudsendelser i BBC og ITV som sammenligningsgrundlag.

Teoretisk ramme:

Redaktionsprocesserne er ikke tidligere blevet anskuet systematiske i et kulturelt antropologisk perspektiv (jf. Coman 2005). Det kunne derfor være interessant at undersøge redaktionsprocesserne med fokus på klassiske antropologiske begreber som ritualer, vaner, myter og generalitet i den daglige nyhedsproduktion, samtidig med at et overordnet sociologisk perspektiv med inspiration fra Giddens og Bourdieu fastholdes på selve produktionen og brugen af public service tv-nyheder.

Metodisk tilgang:

Projektet ønskes gennemført som feltstudier på de fire involverede tv-stationer med længerevarende daglige ophold af ca. 2 måneders varighed i hver redaktion og om nødvendigt med gentagende ophold på DR1 og TV2. Gennem observation af den daglige redaktionsproces, interviews med medarbejdere på alle niveauer om udvælgelses-, tilrettelæggelses- og præsentationsprincipper af nyheder i forhold til public service samt gennem analyse af sendte indslag/ programmer vil der blive indsamlet materiale til videre teoretisk og analytisk bearbejdning i projektet. En kvalificeret ansøger til stipendiet haves og der foreligger tilsagn om medvirken fra ITV samt en positiv interesse fra BBC's side. Hvis dette PhD-projekt støttes, vil det afgørende supplere og uddybe undersøgelsen af det journalistiske praksis- og produktionsperspektiv i delprojekt 4.

Delprojekt nr.: 6

Public service i en demokratisk medie-offentlighed under forvandling: Tendenser, dilemmaer og journalistisk udvikling

Projektansvarlige forskere: Lektor Jørn Loftager, IFSK; Lektor, centerleder Per Mouritsen, IFSK/CJU; Jean Monnet professor, afdelingsforstander Hans-Henrik Holm, DJH; Lektor Jørgen Bang, IMV.

Øvrige deltagere:

Lektor, redaktionschef Flemming Svith, DICAR/DJH (journ. efteruddannelse mm)
Projektmedarbejder, cand.scient.pol. Kristian Hansen, DICAR (kompetenceudvikling)

Projektbeskrivelse

Formålet med dette afsluttende projekt er at sammenskrive og diskutere de vigtigste resultater og konklusioner fra de enkelte delprojekter med henblik på at levere a) en overordnet offentligheds- og demokratiteoretisk diskussion af udviklingen i, betingelserne for, og politisk-kulturelle betydning af public service TV og radio i Danmark med henblik på at formulere en sociologisk relevant opdatering af selve public service idealet, b) en systematisk udbredelse og diskussion af projektets resultater i tilgængelig form i forhold til politiske beslutningstagere, institutioner og branche, og offentligheden, der angiver – og inddrager deltagerne i en diskussion af – en række perspektiver, scenarier og dilemmaer, for såvel institutioner som politiske beslutningstagere, der rejser sig for dansk public service radio og TV; samt c) en udvikling, i lyset af projektets resultater, af en serie af didaktisk og organisatorisk relevante analyse- og evalueringsværktøjer til brug for journalistfaglig kompetenceudvikling.

(a) Offentligheds- og demokratiteoretisk diskussion. Samfundsvidenskaben er intenst optaget af en række afgørende forandringer for politik og demokrati, med forbindelse til samfundets *medialisering*. Traditionelle skillelinier er under opløsning og nye under dannelse (Andersen & Borre 2001), gamle *massepartier* forsvinder (Bille & Elklit 2003), traditionelle ideologier er ikke længere faste orienteringspunkter, og antallet af nye elektroniske kommunikationsmidler eksploderer. Denne del af delprojektet trækker på eksisterende viden om de ændrede strukturelle betingelser for public service TV med henblik på at diskutere, hvad disse ændringer betyder for forholdet mellem offentligheden og demokratiet generelt og for den mulige mening med public service specielt. Hvordan er forandringerne med til at fremme og/eller hæmme muligheden for at realisere idealet om en diskuterende offentlighed som demokratiets hovedhjørnesten (Lund 2003)? Hvad er forholdet mellem massemediernes nye strukturelle betingelser (som næppe lader sig ændre), og institutionaliseringen af forskellige former for journalistisk praksis og journalistiske idealer, der i det mindste lader sig kritisere, og måske ændre gennem politiske, organisatoriske og uddannelsesmæssige tiltag?

I henhold til standardlitteraturen, herunder Habermas' klassiske *Borgerlig Offentlighed* fra 1962, kunne man forvente, at svækkelsen af de gamle klasse- interesse- og ideologikonflikter og afviklingen af den partibundne nyhedsdækning ville skabe bedre grundlag for en kvalificeret og virkningsfuld politisk offentlighed. Men peger den aktuelle udvikling i den retning? Eller har frigørelsen fra gamle bindinger i stedet givet anledning til opskruning af politikken taktisk-strategiske elementer under brug af spin og meningsmålinger (Loftager 2004)? Er politikken måske ligefrem ved at forsvinde i underholdningsindustriens store gab? (Postman 1985). I givet fald tegner der sig en paradoksalmødsætning mellem på den ene side gunstige sociale

rammebetingelser for en fungerende demokratisk offentlighed og på den anden side det politiske systems evne til at realisere potentialerne. Paradokset skærpes af, at de nye og væsentlige politiske spørgsmål om kultur- og identitet, herunder indvandring og EU, (jf. delprojekt 3), synes at kalde på både omfattende og nuanceret offentlig debat (Eriksen & Weigard 2003). Dette paradoks beskrives og analyseres med henblik på en bredere indkredsning af et sociologisk opdateret begreb om public service, der sammenkobler resultaterne fra delprojekterne i lyset af en generel samtidsdiagnose. Denne umiddelbare teoretisk-erkendelsesmæssige ambition har tillige et klart praktisk sigte, idet projektet vil kunne give viden om, hvad der må kræves af public service orienterede og fungerende medier som betingelse for at de kan medvirke til realiseringen af uudnyttede demokratiske potentialer.

(b) Udbredelse og diskussion af projektets resultater. Hvordan kan vi informere offentligheden om projektets resultater? Hvordan kan vi engagere journalister, redaktører, medieejere og politikere i en perspektiverende diskussion om offentlighed og public service? I projektets sidste fase igangsættes en proces hvor disse forskellige grupper inddrages i en perspektivgivende proces (jf. også Søndergaard 1995: 86ff). Den tænkes struktureret som en serie af seminarer, der afholdes for de forskellige grupper på basis af oplæg og indspil fra forskningsgruppen. Forskere med tilknytning til DJH har tidligere med held anvendt denne metode i forbindelse med afrapporteringen af forskningsprojekter om mediernes internationale dækning, hvor der blev oplevet stor villighed til at deltage og komme med indspil. En tilsvarende model blev anvendt i forbindelse med skrivningen af dansk udenrigspolitik historie i regi af Carlsbergfonden. Projektledelsen vil fremlægge de foreløbige resultater formuleret som en række centrale dilemmaer og bede de forskellige grupper engagere sig i en debat om dilemmaernes validitet, deres betydning og muligheden for at komme ud af disse dilemmaer. Diskussionerne vil blive anvendt til at fremskrive nogle samlede perspektiver fra analyserne i en populært tilgængelig form. Hermed skabes et input til en videre, og bredest mulig diskussion af hvad public service er, hvad den kan være og hvor den efter forskellige opfattelser bør bevæge sig hen.

(c) Journalistisk kompetenceudvikling. I forlængelse af projektets resultater og den offentlige dialog om den, vil projektgruppen endelig tage endnu et skridt videre, nu rettet direkte mod journalister og branche, i form af organisationsudvikling og journalistisk (efter)uddannelse. Ambitionen er at udvikle modeller og metoder til didaktisk og organisatorisk relevant kompetenceundersøgelse og kompetenceudvikling i forlængelse af projektets undersøgelse af spændingen mellem public service-idealets elementer om kvalitet, alsidighed, saglighed og upartiskhed og den markedsorienterede journalistiks praksis og selvforståelser. Konklusioner herom vil kunne indgå i branchens efteruddannelsesprogrammer og formidles gennem diverse ressourcecentre (fx i CFJE). Udgangspunktet for disse tiltag er vores viden om at journalister mangler et entydigt fælles begrebsapparat at støtte sig til (Kramhøft 2000: 29), og en antagelse i lyset af projektets konklusioner om at journalistik som *håndværk* næppe er tilstrækkeligt til at opfylde kravene om public service i videnssamfundet (jf. også Danmarks Evalueringsinstitut 2004). CFJE afholder i februar konferencen "Strategisk kompetenceudvikling" (<http://www.cfje.dk/cfje/VidBase.nsf/ID/UB06260806>), og DICAR ved cand.scient.pol. Kristian Hansen lavede i 2005 et pilotprojekt om kompetenceudvikling på Nordjyske Mediers erhvervsredaktion (Hansen 2005). Men kompetenceteori og kompetencemålinger er ikke tidligere blevet koblet til forskning i den redaktionelle og journalistiske arbejdsproces, herunder integrationen af kravet om public service i journalistikken.

Delprojekt nr.: 7

En undersøgelse af klageadgang for seere og lyttere over programvirksomheden i dansk public service radio og TV

Projektansvarlig forsker:

Afdelingsforstander, cand.jur. Oluf Jørgensen, DJH

Øvrige deltagere og samarbejdspartnere:

Fagmedarbejder, cand.mag. Annegrete Skovbjerg, CFJE (dataindsamling og hjælp til analyse)

Projektbeskrivelse:

Formålet med projektet er at levere en bred kortlægning og analyse – med et både kvantitativt og kvalitativt aspekt – af såvel eksterne som interne kanaler og muligheder for klageadgang om programvirksomhed, deres formelle og uformelle regelgrundlag, og deres eventuelle effekter for det journalistiske arbejde og den redaktionelle proces. Projektet der er helt nyt af sin art (sml. Banke et al. 2004; Raaum 2003) har følgende fire elementer:

(1) Lovgrundlaget for klager til Pressenævnet henholdsvis Radio- og tvnævnet

over programvirksomheden. Radio og tv med public serviceforpligtelser er dels omfattet af det generelle presseetiske klagesystem (Pressenævnet), dels omfattet af særlige klage- og tilsynsordninger i medfør af radio- og fjernsynsloven. Dette element er en kortlægning og belysning af relevante retsregler med hensyn til bl.a. klagesystemernes kompetenceområder: Hvilke public service-medier er omfattet helt eller delvis (DR, TV2/Danmark, de regionale TV2-virksomheder, fjerde, femte og sjette FM-radiokanaler, tilknyttede websteder mv?). Hvilke indholdsmæssige krav gælder for klagesager (god presseskik og genmæle henholdsvis public service krav til programflader og enkeltprogrammer). Desuden kortlægges og belyses regler for klageadgang, klagefrister, klageorganernes sammensætning, sekretariatsbetjening, muligheder for sagsoplysning og retsgrundlaget for kritik og andre sanktioner. Kortlægningen vil belyse forskelle mellem medier, der reguleres via public service-kontrakter henholdsvis tilladelser. Kortlægningen vil endvidere omfatte en række internationale sammenligninger med andre landes klagesystemer, der som minimum vil omfatte Norge og Sverige.

(2) Klagesager ved Pressenævnet henholdsvis Radio- og tv-nævnet. Dette element er en empirisk undersøgelse af omfang, art og afgørelser af klager. Det foretages en numerisk opgørelse af sagsantal vedrørende public service medier i perioden 2001 – 2005 (Radio- og tv-nævnet blev oprettet 1.1.2001). Sagerne kategoriseres derefter i en række forskellige grupper, og de mest typiske fejl identificeres. Delprojektet vil levere en analyse af udviklingstendenserne vedrørende sagsmængde, afgørelser, sagstyper, fordeling på public service-medier mv.

(3) Public service-mediernes interne klagesystemer. Dette element beskriver og belyser nærmere de etiske retningslinjer for programproduktion, foranstaltninger vedrørende eksterne leverandører, særlige klageordninger (fx Lytternes og Seernes Redaktør ved DR). Det skal så vidt muligt kortlægges, hvor mange klager der er modtaget inden for de seneste år, hvad klagerne har handlet om og hvordan de er blevet behandlet i interne systemer. Institutionernes interne etiske retningslinjer sammenlignes

endvidere med de generelle, vejledende regler for god presseskik.

(4) Klagesagers betydning for det journalistiske arbejde og den redaktionelle proces. Hvordan agerer man som journalist i en redaktionel proces, hvor etiske retningslinier reguleres af samfundsmæssige vilkår, mediets specifikt formulerede regler, og journalistens egen etik? Dette element belyses gennem spørgeskema-undersøgelse og casestudier med interviews af de implicerede i udvalgte klagesager. Denne del af projektet kan vedrøre både klagesager, der handles ved eksterne klageorganer, og klagesager, der udelukkende behandles internt ved mediet.

(5) Regulering af programvirksomhed ved radio og tv sammenholdt med generelle principper om pressefrihed. Under dette element foretages nogle bredere overvejelser bl.a. om: Hvilken betydning har særlige klage- og tilsynssystemer sammenholdt med den interne kontrol som led i det almindelige redaktionelle ansvar. Hvilke forskelle og ligheder er der mellem public service krav til enkeltprogrammer og krav, der bygger på god presseskik? Særlige reguleringer af radio og tv er i sin tid bl.a. begrundet i en begrænset adgang til sendefrekvenser. Vil digitalisering af sendenet betyde, at behovet for særlige reguleringer forsvinder? Et nordisk mediejuridisk netværk, som Oluf Jørgensen deltager i, kan aktiveres om research til brug for sammenligning med klagesystemer i andre nordiske lande.